

ŠTÁTNA ŠKOLSKÁ INŠPEKCIA

úsek inšpekčnej činnosti

Staré grunty 52, 841 04 Bratislava 4

Správa o využívaní informačných a komunikačných technológií vo vyučovacom procese v špeciálnych základných školách v školskom roku 2009/2010 v SR

Využívanie informačných a komunikačných technológií (IKT) vo vyučovacom procese sa sledovalo v rámci tematickej inšpekcie v 40 špeciálnych základných školách (ŠZŠ), z toho bolo 36 štátnych, 2 cirkevné a 2 súkromné. S vyučovacím jazykom maďarským boli 3 a s vyučovacím jazykom slovenským a maďarským 2 školy. Kontrolované subjekty mali celkový počet 458 tried s 3 390 žiakmi. Podkladom k získaniu informácií k tejto úlohe bol dotazník zadaný riaditeľom škôl a zistenia z hospitácií.

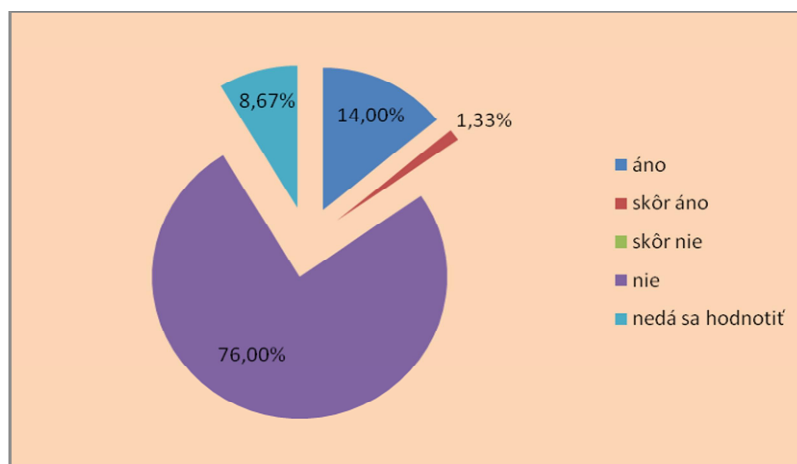
V 37 školách (92,50 %) mali zriadenú odbornú učebňu, vybavenú staršími i novšími typmi počítačov. Dostatok počítačov vzhľadom na počet žiakov malo 29 škôl (72,50 %). Počet žiakov pripadajúcich na 1 počítač bol v jednotlivých školách rôzny - v rozmedzí od 3 (Bratislavský kraj) do 16 žiakov (Banskobystrický kraj). V niektorých školách boli v triedach inštalované interaktívne tabule. V 35 kontrolovaných subjektoch (87,50 %) využívali učebne aj v čase mimo vyučovania na činnosť záujmových útvarov a dopĺňanie zručností žiakov pri práci s počítačom, najmä počas pobytu v školskom klube detí a v školskom internáte. Učebne IKT využívali aj pedagógovia na spracovanie prípravy na vyučovanie, výchovnú činnosť a zamestnanci poradenských zariadení na prácu v rámci špeciálnopedagogického poradenstva.

Ďalšieho vzdelávania učiteľov v oblasti práce s IKT sa zúčastňovali pedagógovia 38 škôl (95,00 %). Vzdelávanie zlepšilo ich vlastnú gramotnosť pri práci s výpočtovou technikou a pozitívne ovplyvnilo ich schopnosti pri príprave žiakov na prácu s modernými technológiami. Umožnilo im rýchlejší a širší prístup k informáciám, skvalitnenie prípravy na vyučovanie, modernizáciu vzdelávania, zjednodušenie školskej administratívy, najmä pri tvorbe tematických výchovno-vzdelávacích plánov, ako aj na spestrenie vyučovacích hodín. Učitelia, vzdelávajúci sa v rámci projektu Modernizácia vzdelávania v základných školách, získali pre školy moderné učebne vybavené počítačmi s príslušenstvom, dataprojektormi a notebookmi.

Súťaže pre žiakov na uplatnenie vedomostí a zručností v používaní IKT organizovali všetky školy okrem jednej, vzdelávajúcej stredne ťažko mentálne postihnutých žiakov, ktorí potrebujú neustálu asistenciu dospelého. Medzi najčastejšie patrila súťaž o najkrajší obal na žiacku knižku, vyhľadávanie informácií z internetu, používanie základných prvkov Wordu, Čo dokážem na počítači a rôzne výtvarné súťaže. Aktivity v rámci záujmovej činnosti boli zamerané na obsluhu digitálnych hračiek, digitálnych fotoaparátov, mobilných telefónov, bankovej karty, multimediálnych programov, rozhlasu, televíznych prijímačov, videa, CD a DVD prehrávačov.

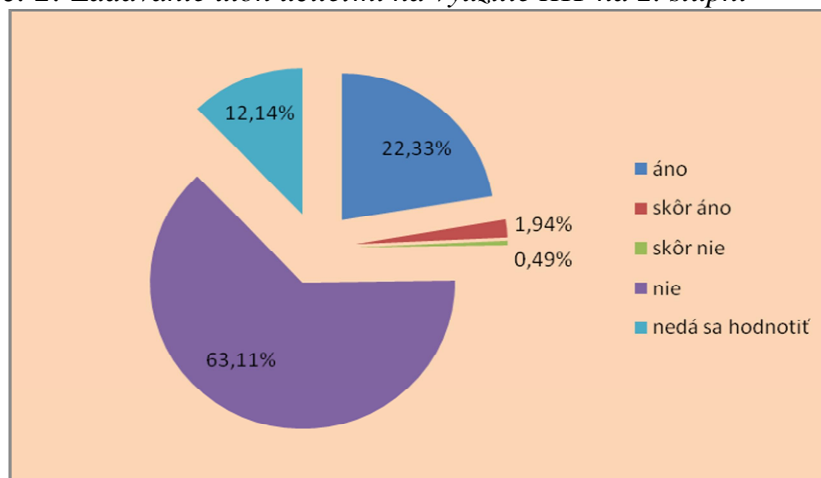
Na 1. stupni bolo vykonaných 150 hospitácií na hodinách slovenského jazyka a literatúry, matematiky a pracovného vyučovania. IKT použili učitelia na 23 hodinách (15,33 %) v jednotlivých predmetoch; na 4 hodinách matematiky žiaci pracovali s notebookmi za pomoci učiteľa. Graf č. 1 znázorňuje zadávanie úloh, ktoré vyžadovali využitie IKT.

Graf č.1: Zadávanie úloh učiteľmi na využitie IKT na 1. stupni

Na 2. stupni sa v rámci tematickej inšpekcie zisťoval stav a úroveň vyučovania a učenia sa prostredníctvom 206 hospitácií, uskutočnených na hodinách slovenského jazyka a literatúry, matematiky a pracovného vyučovania. Z toho IKT použili na 50 hodinách (24,27 %), najviac v Nitrianskom kraji na 25 hodinách, čo bola polovica hospitovaných hodín. Na hodinách slovenského jazyka učitelia zadávali úlohy zamerané na opakovanie a precvičovanie gramatického učiva. V matematike boli väčšinou zadávané úlohy na upevňovanie základných matematických úkonov. Prostredníctvom edukačných programov riešili numerické príklady, slovné a geometrické úlohy. V predmete pracovné vyučovanie sa IKT využívali menej. Zamerané boli na pracovné návody pri praktických činnostiach a zobrazenie konečného tvaru vyrábaných predmetov. Žiaci prejavovali záujem o prácu s počítačom, nie vždy sa však podarilo upriamiť ich pozornosť na preberanú tému. Ich technické zručnosti pri práci s IKT boli celkom dobré, ale väčšina z nich si pri riešení úloh vyžadovala pomoc učiteľa. Žiaci väčšinou pracovali vo dvojiciach, informácie a poznatky získané z IKT vedeli spracovávať skôr v skupine ako samostatne, primerane svojmu postihnutiu. V grafe č. 2 je znázornené zadávanie úloh učiteľmi na využitie IKT na 2. stupni.

Graf č. 2: Zadávanie úloh učiteľmi na využitie IKT na 2. stupni

Záver

Pozitívnym zistením bolo, že vo veľkom počte škôl boli zriadené odborné učebne IKT, ktoré sa okrem vyučovania využívali na rôzne mimo vyučovacie aktivity. K pozitívam patrila aj skutočnosť, že ďalšieho vzdelávania v oblasti IKT sa zúčastňoval veľký počet učiteľov, ktorí viacej využívali prostriedky IKT vo svojej práci. Informačné a komunikačné technológie v kontrolovaných školách boli vo vyučovacom procese využité pomerne v malej miere. V porovnaní so školským rokom 2008/2009 sa však zlepšila úroveň rozvíjania kompetencií žiakov v oblasti zadávania úloh zameraných na využitie IKT, zvýšil sa počet vyučovacích hodín, na ktorých bola použitá výpočtová technika. Dôvodom nevyužívania IKT bolo preferovanie tradičných foriem vyučovania a tiež nedostatok edukačných programov vhodných pre žiakov s mentálnym postihnutím. Rozvíjanie kompetencií žiakov v oblasti IKT patrilo k slabým stránkam vyučovacieho procesu, dôsledkom čoho sa nedostatočne rozvíjali ich kompetencie v tejto oblasti.

Odporúčania a podnety

Riaditeľom škôl

- usmerňovať pedagogických zamestnancov k používaniu IKT s cieľom zadávať úlohy na spracovanie informácií z rôznych zdrojov.